ИШОНЧ

Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси газетаси

ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

8 январ, жума 1999 йил №3(650)

Ушбу сонда:

2 ТОВЛАМАЧИ, ПОРАХЎР ТУЗОҚҚА ИЛИНДИ

3 МЕҲР-ОҚИБАТ БЕКАТИ

4 ФУТБОЛ ОЛАМИДАГИ ЯНГИ ШОВ-ШУВЛАР

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 7 январ куни амалий ташриф билан мамлакатимизга келган Тожикистон Республикаси Бош вазири Яҳё Азимов раҳбарлигидаги делегация аъзоларини қабул қилди.

Давлатимиз раҳбари меҳмонларни юртимизга ташрифи билан қутлар экан, кириб келган янги 1999 йилда икки мамлакат ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик муносабатлари йўналишларини ва бу билан боғлиқ бўлган шарт-шароитларни белгилаб олиш мақсадга мувофиқ эканини қайд этди.

Мулоқот чоғида Ўзбекистон ва Тожикистон ўртасидаги савдо-иқтисодий ҳамкорлик муносабатлари билан боғлиқ масалалар, хусусан, ана шундай алоқалар шартлари, икки мамлакат ўртасидаги ўзаро ҳисоб-китоблар ҳамда томонларни қизиқтирган бошқа масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ў.Султонов ва бошқа расмий кишилар қатнашди.

Қабул маросимида Тожикистон Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Т.Мардонов ҳозир бўлди.

/ЎзА/

Марказий сайлов комиссияси мажлиси

7 январ куни Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг мажлиси бўлди. Унинг ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов қатнашди.

Мажлисда ташкилий масала кўрилди. «Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси тўғрисида»ги Қонуннинг 3-моддасига мувофиқ, Президент Ислом Каримов тақдимномасига биноан мазкур комиссия аъзоси, Давлат ва жамият қурилиши академиясининг проректори, профессор Нажмиддин Комилов Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси раиси этиб сайланди.

Мажлисда ўтган йиллар мобайнида фуқароларимизнинг тафаккури, ҳуқуқий онги ўзгариб, уларнинг адолат ва қонун устуворлигига бўлган ишончи мустаҳкамланиб бораётгани қайд этилди. Шу маънода, сайловларни мамлакатимиз Конституцияси ва амалдаги қонунлар асосида, демократия тамойилларига риоя этган ҳолда ташкил этиш, сайловчиларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, бу борада тегишли тушунтириш ишлари олиб бориш, уларга қулай шарт-шароит яратиш Марказий сайлов комиссияси, жойлардаги сайлов округлари ва участкалари олдида турган энг муҳим вазифа экани таъкидланди.

/ЎзА/

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

Ибн Сино халқаро жамғармасини қўллаб-қувватлаш тўғрисида

Дунё тиббиётига улкан ҳисса қўшган шифокор, олим ва файласуф Абу Али ибн Синонинг башариятга қолдирган бой меросини чуқур ўрганиш ва кенг тарғиб этиш, хусусан унинг маънавий-маърифий мероси асосида ватандошларимизни, айниқса ёшларни тарбиялаш, бу умумбашарий меросдан чет эл фуқароларини хабардор этиш, инсонпарварлик, хайрия ишларини амалга ошириш ва соғлиқни сақлаш тизимиислоҳотида фаол иштирок этиш мақсадида:

1. Ибн Сино халқаро жамғармасини ташкил этиш тўғрисида Ўзбекистон врачлар ассоциацияси, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан киритилган таклиф қабул қилинсин.

2. Жамғарманинг асосий вазифаси қуйидагилардан иборат деб ҳисоблансин:

соғлиқни сақлаш тизимидаги ислоҳотларни тезлаштиришга кўмаклашиш;

соғлиқни сақлаш тизимини тузилиш жиҳатидан қайта қуришда, тиббий-ижтимоий хайрия ташкилотларини, нуронийлар учун геронтология /гериатрия/ марказларини очиш ва Ибн Сино таълимоти ҳамда замонавий тиббиёт илму фани асосида Шарқ табобатини /халқ табобатини/ ривожлантириб бориш;

Абу Али ибн Синонинг ижодий меросини чуқур ўрганиш ишларини ташкил этиш, мактаблар ва олий ўқув юртлари учун ўқув дастурларини ишлаб чиқишда иштирок этиш, буюк олим асарларини тартибга солиш ва уларни нашр этишга кўмаклашиш, Ибн Сино кутубхонасини очиш; буюк олим асарлари асосида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, китоблар, рисолалар, журнал нашр этиш, телевидение ва радиода доимий ишлаб турадиган дастурлар очиш, Ибн Сино музейини барпо этиш;

Ибн Синонинг тиббий ва илмий-маънавий меросига оид тадқиқотлар олиб боришга, унинг фандаги мактабларини ўрганишга кўмаклашиш, хусусан олимларнинг бу борадаги илмий фаолиятини рағбатлантириш ва мувофиқлаштириш;

тиббиёт ва доришунослик соҳасидаги энг яхши ишлар учун Ибн Сино номидаги мукофот таъсис этиш ва истеъдодли ёшларни қўллаб-қувватлаш;

чет эл олимлари билан алоқалар ўрнатиш, Ибн Синонинг илмий меросига бағишланган халқаро симпозиумлар, конференциялар, конгресслар ўтказиш;

мамлакатнинг барча вилоятларида ва хорижий ўлкаларда Жамғарма бўлимларини ташкил этиш, буюк ватандошимиз таваллуд топган тупроқ - Бухоро шаҳрида ҳар йили Ибн Сино халқаро ўқишларини ўтказиб туриш;

ЮНЕСКО билан ҳар томонлама ҳамкорлик қилиб бориш, Жамғарманинг равнақ топиб бориши учун моддий асос яратиш мақсадида хорижий инвестицияларни жалб этиш.

3. Ибн Сино халқаро жамғармаси фаолиятини қўллаб- қувватлаш учун Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Вазирлар Маҳкамасининг заҳира жамғармасидан 10 миллион сўм миқдорида маблағ ажратсин.

Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Республикасининг юридик ва жисмоний шахслари, хорижий юридик ва жисмоний шахслар ҳамда халқаро ташкилотлар томонидан бериладиган хайрия маблағлари учун Жамғарманинг ҳисоб рақами доимо очиқ ҳисобланади.

Ибн Сино халқаро жамғармаси ва унинг бўлимлари давлат бюджетига тўланадиган ҳамма турдаги солиқлар, бож тўловидан беш йил муддатга озод қилинсин ва булар Низомда кўзда тутилган фаолиятларни амалга ошириш учун сарфлансин.

4. Белгилаб қўйилсинки, Жамғарма фаолиятини маблағлар билан таъминлашнинг асосий манбалари қуйидагилар бўлиб ҳисобланади: давлат грантлари, ўзбекистонлик ва хорижий юридик ва жисмоний шахсларнинг ҳомийлик маблағлари, халқаро инвестициялар, хайрия бадаллари ва ўз фаолиятидан тушадиган даромад маблағлари.

5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ўн кунлик муддат ичида мазкур Фармоннинг бажарилиши юзасидан қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1999 йил 6 январь.

ШОИР, МУТАФАККИР ВА ПАҲЛАВОН ХОТИРАСИ

Хоразм вилоятида шоир, мутафаккир ва афсонавий баҳодир Паҳлавон Маҳмуд таваллудининг 750 йиллик юбилейи кенг нишонланди. Буюк аждодимиз хотирасига бағишланган тантана унинг туғилиб ўсган шаҳри - қадимий Хивада ҳам бўлиб ўтди.

Муҳим сана муносабати билан Хоразмдаги Маъмун академиясида ўтказилган илмий-амалий конференция Паҳлавон Маҳмуднинг кўп қиррали назмий ва фалсафий меъросига бағишланди.

Урганч давлат университети ва академия олимларининг маърузаларида Паҳлавон Маҳмуд ҳаёти ва ижодини ўрганиш юзасидан олиб борилган тадқиқотлар натижалари умумлаштирилди.

Ноёб «Ичан-Қалъа» музей-қўриқхонасида ушбу юбилей шарафига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди. Унда Хоразм вилоятининг шаҳарлари ва туманлари ҳокимлари, ижодкор зиёлилар, дин пешволари ва оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Йиғилишда сўзга чиққанлар шоир, мутафаккир Паҳлавон Маҳмуд таваллудининг 750 йиллик юбилейига тайёргарлик ишлари кўтаринки руҳда олиб борилганини таъкидлаб ўтдилар. Нисбатан қисқа муддатда Паҳлавон Маҳмуд мақбараси обдон таъмирланди. Музей-қўриқхонада ва Паҳлавон Маҳмуд номи билан боғлиқ бошқа жойларда ҳам катта ҳажмда ободонлаштириш ишлари амалга оширилди. Тантанали йиғилиш санъат усталарининг катта байрам концерти билан якунланди. Тантанали йиғилишда вилоят ҳокими И.Юсупов иштирок этди.

Т.ШАМАКОВ, ЎзА мухбири.

1999 йил - Аёллар йили

ЖАМИЯТ ТАЯНЧИ

Фарғона Давлат университети кутубхонасида Аёллар йили муносабати билан ана шу мавзуда кўргазма очилди. Унда мамлакатимиз мустақилликка эришгач оналик ва болаликни ижтимоий ҳимоялаш, аёлларнинг жамият ҳаётида фаол қатнашиши ва оилада бола тарбияси билан шуғулланиши учун кенг имкониятлар очиб берилаётганини акс эттирувчи суратли лавҳалар, ранг-баранг китоблар, рисолаларга кенг ўрин берилган. Кўргазмага аёлларимизнинг ўтмишдаги ҳаёти ҳақида ҳикоя қилувчи экспонатлар ҳам қўйилган.

УЛАР БИЗНИНГ БАХТИМИЗ

Мустақилликнинг дастлабки йилларида айрим иқтисодий қийинчиликларни рўкач қилиб болалар боғчаларини ёпиб қўйган хўжаликлар бўлди. Аммо далаларда ишлайдиган аёллар меҳнатини, уларнинг рўзғор ташвишларини яхши тушунган раҳбарлар бундай йўл тутмади. Денов туманидаги Яздан Хайитқулов раислик қилаётган Ислом Тўраев номли хўжаликдаги учала боғча ҳам қишин-ёзин ишлаб турибди. Уларда қишлоқ меҳнаткашларининг 250 нафар фарзанди тарбияланмоқда.

- Боғчаларимиз асосан хўжалигимизда етиштирилаётган маҳсулотлар билан таъминланаётир,- дейди хўжалик раҳбари. - Гўшт, сут, тухум, бу ёғи картошкаю сабзи, пиёз, карам, олма, узум, қўйингки, ҳамма нарса ўзимиздан чиқади.

Хўжаликда иш янгича ташкил этилиб, мўл ҳосил етиштирилаётгани ва даромад ҳам шунга яраша бўлаётгани барча ижтимоий масалаларни муваффақиятли ҳал этиш имконини бермоқда.

Чори ТЎҲТАЕВ, ЎзА мухбири.

ОИЛА МАЪМУРЧИЛИГИ АЁЛ БИЛАН

Аёллар борки, олам мунаввар. Кундузни кундуз, кечани кеча демай, байраму маъракаларда тиним билмас аёлларимиз ҳар қачон эъзозланиб келинган.

Мустақил Ўзбекистонимизда аёлларга бўлган эътибор амалий ишларда намоён бўлаётир. Жумладан «Соғлом авлод учун» орденининг таъсис этилиши, 1998 йилнинг Оила йили, 1999 йилнинг эса Аёллар йили деб эълон қилинишида рамзий маъно бор. Яқинда маҳалла қўмиталарида сайлаб қўйиладиган хотин-қизлар Кенгаши раислари лавозимининг жорий этилиши ҳам ҳукуматимизнинг аёлларга бўлган алоҳида эътиборининг амалдаги исботи бўлди. Сайланадиганлар - кўпчилик ишончини қозонганлар ҳисобланади. Пис-кент шаҳридаги «Мўминобод» маҳалласи аҳли мени ана шундай шарафли ишга лойиқ, деб топишганидан бошим кўкларга етди.

Бу масъулиятли вазифадаги аёлнинг оиладаги меҳнати каби иш соати, дам олиш куни йўқ, беҳаловат, лекин мароқли эканлигини кўп йиллик тажрибада синаб кўрганман. 40 йил математика фанидан дарс бериш билан бирга 16 йил туман хотин-қизлар Кенгашининг раиси бўлиб фаолият кўрсатдим. Ўйлашимча, маҳаллада ишлаш ҳам осон бўлмайди. Маҳалламиздаги 510та хонадонда жами 3200 нафар аҳоли истиқомат қилса, оила ташвишларининг асосий қисми, маълумки, аёллар зиммасида. Шу боис хонадонларда бўлиб, уларнинг руҳияти, турмуш шароити билан танишиб, имконият борича уларга маслаҳатлар ва амалий ёрдам бермоқдамиз. Бу ишда сайлаб қўйилган 15 кишилик маслаҳат кенгаши аъзоларининг хизматлари катта бўлаётир.

Мақсадимиз ҳуқуқий демократик давлат қуриш экан, бу йўлда жамоатчилик тафаккурини ўзгартириш, турмушимизга замонавий нигоҳ билан қарашга кўникма ҳосил қилишимиз зарур.

Маҳалламизда туманимизнинг турли жабҳаларида меҳнат қилаётган аёллардан ташқари 200га яқин уй бекалари ва кичик ёшдаги болалар тарбияси билан банд оналаримиз бор. Улардан айримлари ижтимоий меҳнат фаолияти билан машғул бўлсалар, айримлари қисқа курсларни битириб, бичиқчи, тикувчи ва бошқа касбларни эгаллаб, уйда меҳнат қилаяптилар. Яна бир гуруҳ аёлларимизни кўрпа-кўрпача тикадиган чевар оналарга шогирд қилиб қўйдик. Яқин вақтларда ёш оналар ўз уйларида буюртма бажарадиган бўлишади.

Режаларимиз кўп. «Намунали хонадон», «Намунали қайнона», «Намунали келин» каби кўрик танловларни мунтазам ўтказиб борамиз, 8 март, «Наврўз», байрамларини чинакам тантаналарга айлантирамиз, деган ниятларимиз бор.

Назира ШОМАТОВА, Пискент шаҳридаги Мўминобод маҳалла хотин- қизлар кенгашининг раиси.

«Ишонч»га жавоб берадилар

ҚОЛОҚЛИККА БАРҲАМ БЕРИЛАДИ

Изланиш, изчиллик бўлмаган жойда муваффақиятга эришиш қийин. Газетамизнинг ўтган йили 17 октябр сонида Олтинсой туманининг «Пахтакор» жамоа хўжалигида ҳал қилувчи дамларда ғўза парвариши ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги, аксарият жойларда йиғим-терим қизғин авж олдириб юборилган бир шароитда хўжаликда кўсаклар қачон очиларкин, деб ўтирилгани танқид остига олинганди.

Ушбу мақола юзасидан Олтинсой тумани ҳокимлигидан қуйидаги жавобни олдик.

«Ишонч» газетасининг «Нимадан кўнгил тўлмаяпти, отахон?» сарлавҳа остида чоп этилган мақола юзасидан «Пахтакор» жамоа хўжалиги бошқаруви йиғилиши бўлиб ўтди. Унда туман ҳокимининг тармоқ бўйича муовини М.Қаршиев, мутахассислар иштирок этдилар. Мажлисда мақола атрофлича муҳокама этилди. Хўжаликда мўл, арзон ва сифатди ҳосил етиштириш учун имконият бўлса-да, раҳбарларда етарли даражада изланиш ва изчиллик етишмаётганлиги ҳамда ҳал қилувчи дамларда ғўза парвариши ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги тўғри, деб топилди. Тармоқдаги танг аҳволни ўнглаш юзасидан аниқ тадбирлар белгиланди. Ҳал қилувчи дамларда ғўза парваришига етарлича эътибор бермаганлиги, совуққонлиги учун хўжалик бош ҳосилоти Хонимқул Маманазаров огоҳлантирилди. Унинг ўз вазифасида қолиш-қолмаслиги масаласи жамоа хўжалиги умумий йиғилиши эътиборига ҳавола этилди.

Р.АЛИМОВ, Олтинсой тумани ҳокими.

«КУТУБХОНА ЭШИГИДА ҚУЛФ»

Кутубхона маънавият ўчоғларидан биридир. Бу ерга келган киши билими, дунёқарашини кенгайтиради, маънавий озуқа олади.

Лекин Касби тумани кутубхоналарининг кўпчилиги ибратли фаолият юритмаяпти. Улар янги адабиётлар билан таъминланмаган.

«Ишонч» газетасининг ўтган йил 5 ноябр сонида чоп этилган «Кутубхона эшигида қулф» сарлавҳали танқидий мақолада Касби туман марказий ва «Ғалаба» пайчилик жамияти ҳудудидаги кутубхоналарда мавжуд бўлган камчиликлар очиб ташланганди.

Яқинда таҳририят туман ҳокимлигидан мазкур мақолага жавоб хати олди. Унда туман ҳокимлиги мақолада тилга олинган кутубхоналар аҳволини ўрганиб чиқиб,текшириш якунини маданият бўлими жамоаси ўртасида муҳокама қилиб, кўрсатилган камчиликлар тўғрилиги эътироф этилган.

Ҳақиқатда ҳам кўпгина зиё масканларида сўнгги пайтларда оммавий-ташкилий ишлар сусайтириб юборилган. Йиғилишда туман марказий кутубхонаси раҳбарлари, методистлари, зиё масканининг жойлардаги бўлим мудирлари бу ҳақда огоҳлантирилдилар. Туман маданият бўлимининг мудири С.Саидовнинг эътибори ходимларга нисбатан талабчанликни ошириш, тартиб-интизомни мустаҳкамлаш масалаларига қаратилди.

Айни кунларда туман ҳокимлиги кутубхона ва бошқа маданият муассасалари фаолиятини тубдан яхшилаш юзасидан аниқ тадбирларни амалга оширмоқда.

Б.КАРИМОВ, Касби туман ҳокимининг ўринбосари.

Соф фойда — 60 миллион сўм!

Коғон туманидаги «Бухоропарранда» ҳиссадорлик жамияти янги йилни ана шундай қувончли натижа билан кутиб олди. Жамоа паррандабоқарлари йил давомида режадаги 10 миллион ўрнига 16 миллион дона тухум етиштиришга эришдилар. Парҳез гўшт етиштириш эса икки баравар ортиб, 150 тоннани ташкил этди.

Меҳнат унумдорлигининг ортиши туфайли ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик маоши ҳам кўпайди. Йил якунларига кўра ҳар бир акция учун ўтган йилгига қараганда 350-400 сўм кўп дивидент тўланиши мўлжалланмоқда.

Илҳом САФАР, ЎзА мухбири

Шу сонга хабарлар

ДЕҲҚОН КЎНГЛИ ЧОҒ

Кейинги пайтларда республикамиз аҳолисини табиий газ билан таъминлашга катта эътибор берилаяпти. Бу борада «Жиззахгаз» бошқармаси ходимларининг хизматлари таҳсинга сазовордир. Чунончи, ўтган йил якунига кўра, вилоят аҳолисининг 70,3 фоизи «зангори олов»дан баҳраманд бўлишди.

Таъкидлаш жоизки, 2049 километр узунликда турли босимдаги газ қувурлари ётқизилгач, шу кунгача 30 минг 440 хонадон арзон ёнилғидан фойдаланиш имкониятига эга бўлди. Бунга қўшимча равишда 39,5 километр масофадаги қувурлар таъмирланиб, яна 942 та газ тақсимлаш пунктлари ишга туширилди. Айниқса, Арнасой, Зафаробод, Дўстлик ва Пахтакор туманларида иш қизғин бораяпти. Бу ерларда жами 14 километрлик ер ости қувурлари қайта таъмирдан чиқарилди.

Бундан ташқари, газчилар тадбиркорлик асосида янги хизмат турларини ҳам йўлга қўйишди. 124 та автомашинанинг 119 таси суюқ газ билан юришга мослаштирилди. Натижада 351 тонна бензин ёнилғиси тежаб қолинди.

Алибой ЭРГАШЕВ.

ИСЛОҲОТ ШАРОФАТИ

Самарқанд вилоятининг Пойариқ туманида қишлоқ хўжалиги анча йиллардан бери оқсаб келаётган эди. Шу боис ислоҳотларни изчиллик билан давом эттира оладиган қатъиятли, тадбиркор ва тажрибали кадрларга ишонч билдирилди.

Дастлаб ернинг мелиоратив ҳолатига эътибор берилди. 100 километрли масофадаги зовурлар тозаланди. Хўжаликни фермерлик ва оммавий пудрат асосида бошқаришга ўтилди. Иқлим ҳамда тупроқ таркибини ҳисобга олган ҳолда «Улуғбек - 600» навли ғалла, «Фарғона - 3», «Оқдарё - 5» навли чигит ерга қадалди. Деҳқонлар билан ўзаро манфаатдорлик ҳисобга олинган шартномалар тузилди.

1997 йилда ғалла бўйича ҳар гектар ердан 16-17, пахтачиликда 13 центнердан ҳосил олинган бўлса, 1998 йил якунида бу кўрсатгич 42,1 ва 28 центнерга етди. Даромад ғаллачиликда 380, пахта етиштиришда 400 миллион сўмдан ошиб кетди. Олинган фойда ҳисобига хўжаликларнинг дебиторлик қарзлари 1,5, кредитор қарзлари 2,5 бараварга камайтирилди.

Р.ҚУРБОНОВ,
«Ишонч» мухбири.

Касаба уюшмалари бозор шароитида

ОМИЛКОР ВА СОБИТҚАДАМ ЮТАДИ

Ҳар бир оиланинг турмуш фаровонлиги, рўзғорининг бутлиги корхона-ташкилотларнинг иқтисодий самарадорлигига бевосита боғлиқ. Чунки, ишлаб чиқариш, хизмат кўрсатиш, қўйингчи, ижтимоий меҳнатнинг қайси тури билан шуғулланмасин, инсон оиласи, бола-чақасига фаровон ҳаётни таъмин этиш орзуси ила меҳнат қилади. Шу боис ҳам Автомобиль транспорти ва йўл хўжалиги касаба уюшмалари Марказий қўмитаси ва унинг жойлардаги фаоллари инсон омилига эътиборни кучайтириб, муаммоларни иложи борича тезроқ ҳал этиш пайида бўлишяпти.

Тармоқдаги 762 та бошланғич ташкилот ўз бағрида қарийб 151 минг аъзони бирлаштирган. Ҳар қайси аъзони бир оиланинг бошлиғи деб тушунсак, уларнинг ижтимоий ҳимояланиши нечоғлиқ аҳамиятга эга эканлигини тасаввур қилиш мумкин. 1998 йилда йўловчи ва юк ташиш, йўл хизмати бўйича шартномалар тўла амалга оширилди. Бунинг натижасида ўтган йилнинг биринчи ярмидаёқ ўртача иш ҳақи «Ўзавтотранс» корпорацияси бўйича 37 фоизга ошди. «Ўзавтойўл» концернида бу кўрсаткич 29 фоизни ташкил этди. «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси меҳнаткашларининг ўртача ойлик иш ҳақи эса 8545 сўмга тўғри келди. Хусусан, юқоридаги тармоқлардан 3-автокомбинат, 2503-автожамланма, Фарғонадаги 9-автобус саройи, Самарқанддаги 2522-автожамланма, 120-Нукус автокорхонаси, Термиз автобус-таксомотор саройида жамоа аъзолари ҳамда улар оила аъзоларини ижтимоий-қўллаб-қувватлашнинг самарали йўллари излаб топилмоқда. «Ўзавтотранс» корпорацияси тизимидаги меҳнат фахрийлари, уруш қатнашчилари, кам таъминланган, кўп болали оилалар, нафақахўрларга ўтган йил давомида 25 миллион сўм маблағ сарфланди. Бундан ташқари кам таъминланган ходимлар фарзандларини ўқув қуроллари ва кийим-бош билан таъминлаш учун 3,4 миллион сўм, бошқа маданий-маиший тадбирларга 9,3 миллион сўм маблағ ишлатилди.

Ҳозирда тармоқда 365 дан зиёд поликлиника ва тиббиёт пунктлари узлуксиз ишлаб турибди. Автотранспорт ва йўл хўжалиги соҳасида меҳнат қилаётганларнинг 5,5 мингдан ортиғи касаба уюшма ташкилотлари орқали имтиёзли йўлланмалар билан таъминланди. Бу мақсад учун ижтимоий суғурта жамғармасидан 55 миллион сўм харажат қилинган. «Тошшаҳарйўловчитранс» бирлашмаси ҳам ҳайдовчилар, чилангару паттачилар ва бошқа ҳамкасбаларининг даволаниши учун соғлиқни сақлаш муассасаларига маблағлар ўтказмоқда. «Ўзавтойўл» концернига қарашли «Қамчиқ» довони автомобиль йўли қурилиш махсус трести Янгиобод шаҳрида 250 ўринли болалар дам олиш оромгоҳини ишга туширди.

Сир эмаски, бозор иқтисодиёти шароитида бундай ижтимоий муҳофаза ишларини бажариш осонмас. Бироқ, жойларда қонунчилик, меъёрий ҳужжатларга суянган ҳолда ишлашга кўниккан, омилкор, қатъиятли касабақўм фаолларининг ҳаракати туфайли бу ишлар амалга ошиб турибди. Чунончи, автокорхона ва ташкилотларда ҳаракат хавфсизлиги, меҳнат муҳофазаси, узлуксиз иш ҳақи билан таъминлаш борасида «Ўзшаҳарлараротранс» бирлашмасининг 56-автокорхонаси, «Тошвилоятюктранс»га қарашли 2503-автожамланма, «Фарғонатранс», «Дарё флоти»нинг Тўрткўл пристани, «Тошшаҳарйўловчитранс»га қарашли 2-автокомбинат, «Қўқон кўприк ва йўл қуриш» бошқармасида бошланғич касабақўм раисларининг куюнчаклиги, ташкилотчилиги катта наф келтираяпти.

Ҳурматли Президентимиз вилоятлар, шаҳар ва туманларнинг ҳокимлари билан бўлган учрашувида сўзлаган нутқида «...ўзимизнинг ички муаммоларимизнинг ечими аввало бизнинг ўзимизга, вазифада ўтирганларга, хизмат ваколати ва таъсир этиш кучига эга бўлган раҳбарларга... боғлиқ.» дедилар.

Лекин тармоқда соғломлаштириш, маданий-маиший тадбирлар у ёқда турсин, ақалли ўз иш ҳақини ойлаб кечикиб олаётган ҳамкасбларимиз ҳам мавжуд. Улар ҳам ҳар куни белгиланган вақтда ишга келиб, белгиланган соатда уйга қайтадилар. Билъакс, уларнинг бирдан-бир фарқи шундаки, бу ишчи-ходимлар доим бир хилдаги лабзни эшитадилар: «Нима қилай, кредитор-дебитор қарзимиз кўп. Иш ҳақи озгина чўзилди. Чиданглар - юртга келган тўй бу!» Ваҳоланки, аниқланишича кредитор-дебитор қарзларнинг ортиб кетиши, иш ҳақини узоқ вақт тўламаслик, моддий маблағ тақчиллигини «кўпга келган тўй» деб тушуниш ва талқин этиш тамоман нотўғри. Буни касаба уюшма фаолларимизнинг жойларда қўллаган баъзи самарали тадбирлари ҳам исботлади. Мисол учун «Тошшаҳарюктранс» концернига қарашли 127-автокорхона раҳбариятнинг айби билан иқтисодий инқирозга учраган эди. Унинг дебитор қарзлари 1998 йилнинг биринчи ярмида 21 миллион сўмни ташкил этди. Меҳнаткашлар узоқ вақт иш ҳақи ололмай ишлашди. Шундан сўнг июнь ойида автокорхона директори ҳамда ўринбосар ишдан бўшатилди. Улар ўрнига тизимда ишлаб келаётган Р.Илҳомов директорликка, О.Содиқов ўринбосарликка тайинланди. Мазкур тадбир тез орада натижасини кўрсатди. 14,5 миллион сўмлик дебитор қарзларнинг 11,7 миллион сўми ундирилди. Бир ойлик ялпи даромад 7 миллион сўмдан 13 миллион сўмга кўпайди. Иш ҳақи бўйича қарзлари деярли қолмади. Шунингдек, «Қорақалпоқтранс» бирлашмасининг АТК-115, «Бухоротранс»нинг АТК-61, «Навоийтранс»га қарашли «Олтин водий», Намангандаги АТК-22, Сурхондарёдаги АТК-148, Ангрен корхоналарида уч ойлаб иш ҳақи берилмагани аниқланди. Уларга касаба уюшмалари томонидан талабномалар берилди.

Таъкидлаш керакки, хўжаликларда йиғилиб қолаётган муаммоларни ҳал этишда касабақўм фаоллари ҳуқуқий жиҳатдан савияли, ўз вазифаларида собитқадам бўлишлари зарур. Давримиз масалаларни ёниб-жўшиб қонуний тарзда ҳал этишни олға сураётир. Меҳнаткашлар манфаатини ҳимоялашда эса энг самарали ҳужжат жамоа шартномалари ҳисобланади. Демак, бу ҳужжат қанчалик пухта, атрофлича ўйлаб тузилган бўлса, долзарб вазифаларни бажариш шунча осон кўчади.

Мираҳмад МИРҚОСИМОВ,
Ўзбекистон Автомобиль транспорти ва йўл хўжалиги ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси раиси.

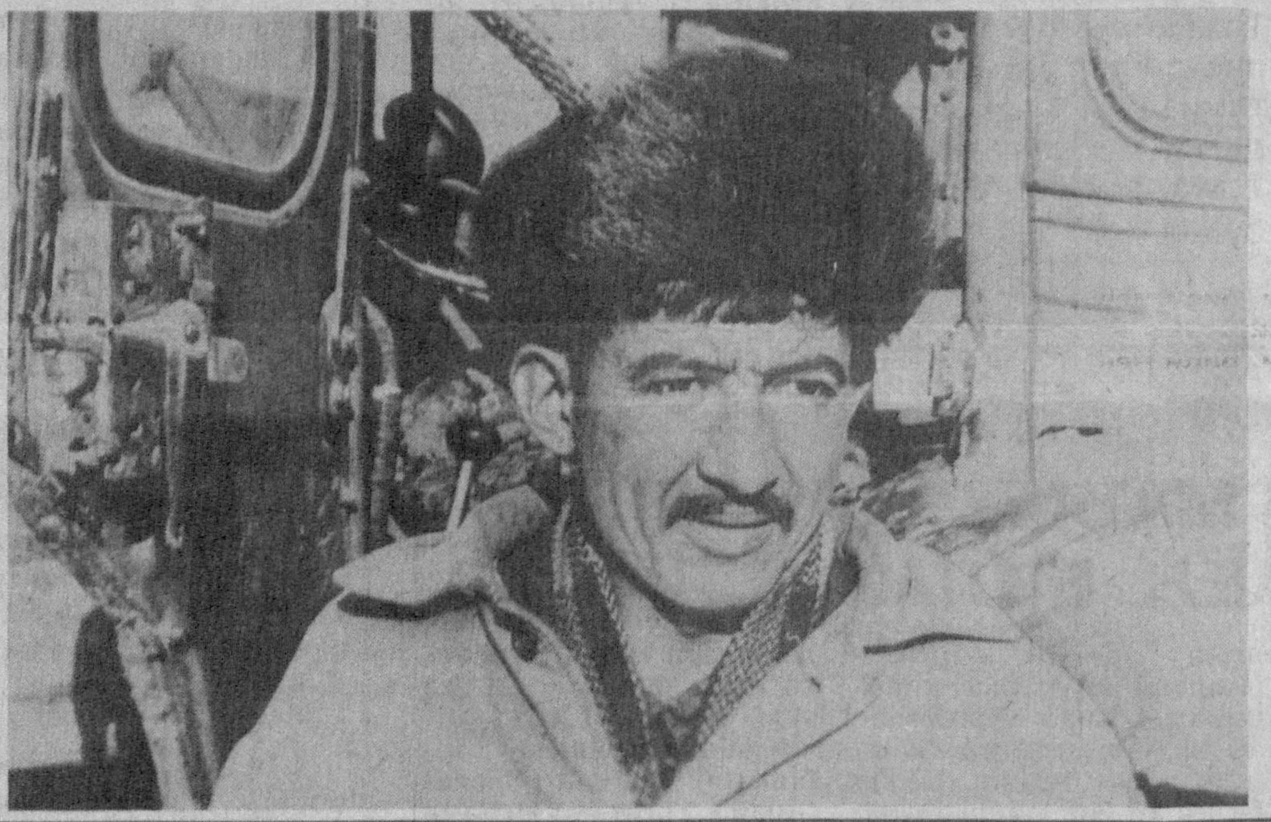

Аҳмад Янгибоев Нишон тумани У.Юсупов номли жамоа-ширкат хўжалигида механизатор бўлиб ишлайди. У сут-товар фермасида техника ёрдамида молларга ем-ҳашак тарқатишни йўлга қўйиб, озуқа нобудгарчилигининг олдини олди.

Ш.СУЛТОНОВ олган сурат.

ЭЛ БОЙЛИГИ

Навбаҳор тумани хўжаликларида экинларни пайхон қилишнинг олдини олиш мақсадида 25 нафар ички ишлар бўлими ходими сафарбар этилди, 38 та махсус кузатув постлари ташкил қилинди. Аҳоли ўртасида тушунтириш ишлари олиб боришга катта эътибор берилмоқда.

Молларини қаровсиз қолдириб ризқ-рўзимиз бўлган ғаллазорларга зарар етказган «Истиқлол» хўжалигидан Ж.Жўраев, С.Жўраев номли хўжаликдан И.Тошев, «Наврўз» хўжалигидан Н.Тўраевга тегишли жарима солинди.

Ёркул УМАР,
ЎзА мухбири

ОЛАМДА НИМА ГАП

ТОКИО. Япония Бош вазири Кэйдзо Обутининг Ғарбий Европа мамлакатлари бўйлаб сафари бошланди. У саккиз кун давомида Франция, Италия ва Германияда бўлади.

Ташриф асносида у мазкур мамлакатлар раҳбарлари билан учрашиб, ўзаро ҳамкорлик муносабатларини ривожлантириш ҳамда Осиё давлатларида рўй бераётган молиявий ва иқтисодий инқироз билан боғлиқ масалалар юзасидан ўзаро фикр алмашади.

* * *

СИДНЕЙ. Абадий музликлар диёри сари сафарга отланган Янги Зеландия ҳамда австралиялик уч нафар экспедициячи сайёҳ об-ҳавонинг ноқулайлиги сабаб икки ойдан буён жанубий қутбга етиб бора олмаётир. Улар уч кундан буён давом этаётган кучли қор бўрони туфайли қутбдан 350 километр узоқликда жойлашган чодирда об-ҳаво мўътадиллашишини кутишаяпти.

Сайёҳлар Янги Зеландиянинг Скотт номли станциясидан 4 ноябр куни сафарга чиққан эди. Улар белгиланган манзилга жуда ҳам секин кетаётгани сабаб Канада самолётлари ёрдамида орқага қайтарилиши ҳам мумкин. Экспедициячилар ўз олдига ташқи муҳит ёрдамисиз уч минг километрли рекорд масофани босиб ўтишни режалаштирган эди.

* * *

ПЕКИН. Хитой ҳукумати ўтган йилги сув тошқинларидан жиддий талофат кўрган аҳоли турмуш шароитини яхшилаш мақсадида 2,5 миллирад юан /301 миллион АҚШ доллари/ миқдорида маблағ ажратди. У аҳоли уй-жойларини қайта тиклаш мақсадларида сарфланади.

Маълумки, мамлакатнинг тўрт вилоятида юз берган кучли сув тошқини туфайли 3,500 дан ортиқ киши нобуд бўлган эди. Табиий офатнинг иқтисодий зарари эса 240 миллиард юанга етганди. Шунингдек, миллионлаб уй-жойлар, маъмурий бинолар вайрон бўлган эди.

* * *

ЖЕНЕВА. Швейцарияликлар якунланган йилдан анча мамнун. Федерал статистика бошқармасининг маълум қилишича, ўтган йили мамлакатда инфляция бир фоизга ҳам ошмаган. Бундай натижа кейинги тўрт ўн йилликда ҳам кузатилмаган эди.

Статистика маълумотларига қараганда, ўтган йили мамлакатда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар нархи бор-йўғи 0,3 фоизга ошган, импорт моллар нархи эса 0,7 фоизга тушган. Натижада нарх-навонинг ўртача ўсиши ҳам барҳам топган. Булар, шубҳасиз, швейцарияликлар даромадларига ижобий таъсир кўрсатмоқда.

* * *

БЕЛГРАД. Гаага трибунали томонидан ҳарбий жиноятчи деб эълон қилинган Сербия республикасининг собиқ президенти Радован Каражич НАТО изқуварларидан қочиб турар жойини тез-тез ўзгартиришига тўғри келмоқда. Сараевода чиқадиган «Дневни аваз» газетаси собиқ президент ўз жонини сақлаш учун яқинда Вишеград шаҳридан Фоче қишлоғига келганини ёзади.

Газетанинг маълум қилишича, АҚШ маъмурияти Р.Каражични ушлаб берган кишига 5 миллион АҚШ доллари миқдорида мукофот тайин қилган, деб хабар беради РАТА-ТАСС ахборот маҳкамаси мухбири.

* * *

АЛ-КУВАЙТ. Маълумки, ўтган ҳафта Яманда уч нафар Буюк Британия ва Австралия фуқароси ўлдирилган эди. Бу воқеа Яман билан Буюк Британия ўртасидаги ўзаро муносабатларга раҳна солмайди, дейиш қийин, албатта.

Айни пайтда АҚШ Федерал қидирув бюроси ҳамда Буюк Британия махсус хизмат маҳкамаси агентлари Яман пойтахти Санага келган. Уларнинг ташрифидан кўзланган мақсад ушбу воқеанинг ўтган йили АҚШнинг Кениядаги элчихонасида содир этилган портлашларга алоқаси бор ёки йўқлигини аниқлашдир.

* * *

БОНН. Эроннинг таниқли сиёсатчиларидан бири Муҳаммад Жаъфар Америан Германия ҳукуматидан сиёсий бошпана сўради.

Германия оммавий ахборот воситалари тарқатган хабарга қараганда, ўтган йилнинг 11 декабр куни Эрон парламенти фавқулодда қўмитасининг сиёсий маслаҳатчиси Муҳаммад Жаъфар Америан сиёсий бошпана излаб Германияга келган. Айрим хабарларга қараганда, у Германия ҳукуматига Эрондаги 179 нафар таниқли мухолифатчининг рўйхатини берган.

* * *

ВАШИНГТОН. Бу ерда Иордания подшоҳи Ҳусайн билан АҚШ президенти Билл Клинтон ва давлат котиби Мадлен Олбрайт ўртасида учрашув бўлиб ўтди. Унда Яқин Шарқдаги вазият билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Маълумки, айни пайтда Иордания раҳбари Американинг Миннесота штатидаги онкология клиникасида ўз соғлигини тикламоқда. Жорий йилнинг январ ойи ўрталарида у ўз ватанига қайтади.

* * *

БАНГКОК. Таиланд Марказий банкининг хабарларига қараганда, ўтган йили мамлакат иқтисодиётига 7,6 миллиард АҚШ доллари миқдорида хорижий сармоя киритилган.

Таиландга киритилган хорижий сармоянинг учдан бир қисми Япония ҳиссасига тўғри келади. Шунингдек, жами сармоянинг 17 фоизи АҚШ ва 9 фоизи эса Сянган сармоядорларига тегишлидир.

* * *

МАНИЛА. Осиё мамлакатларида юз бераётган молиявий инқирозга қарамай Филиппинда товар экспорт қилиш ҳажми ўтган йилнинг январ-ноябр ойларида 1997 йилги кўрсаткичга нисбатан 17,47 фоизга ошган.

Давлат статистика бошқармаси маълумотларида қайд этилишича, шу давр мобайнида хорижга 26,9 миллиард АҚШ долларига тенг ҳажмда маҳсулот чиқарилган. 1997 йилда эса бу кўрсаткич 22,9 миллиард АҚШ долларини ташкил қилган эди.

OLAMDA NIMA GAP

Қонун барчага устувор

ТОВЛАМАЧИ, ПОРАХЎР ТУЗОҚҚА ИЛИНДИ

Ҳазрати деҳқон йил ўн икки ой сидқидил тер тўкиб, ноз-неъмат етиштиради. Маҳсулотини куч ва маблағ сарфлаб бозорга элтади. Уни сотиб рўзғоримни бутласам, орзу ҳавасимни қилсам дея ният қилади. Бундай табаррук инсонларга тазйиқ ўтказиш оғир гуноҳ. Бахтга қарши Янгийўл тумани деҳқон бозорида номаъқулгарчиликлар қилаётган зўравонлар пайдо бўлганлиги ҳақида гап-сўз юриб қолди. Бундан хабар топган Тошкент вилояти Ички ишлар Бош бошқармаси коррупция, рекет (товламачилик) ва терроризмга қарши кураш бошқармаси ходимлари шошилинч тадбирларни қўлладилар. Одамлар билан ўзаро мулоқот чоғида У.Муҳиддинов деган шахс ҳаддидан ошиб, деҳқонга кун бермай қўйганлигини таъкидлашди. Текшириш натижасида фактлар тасдиқланди. Зўравон деҳқонларга тазйиқ ўтказиб, дўқ-пўписа қилиб Т.Йўлдошевадан 3 минг сўм, С.Йўлдошевадан 2 минг, Т.Мелибоевдан 6 минг, А.Йўлдошевдан 12 минг сўмлик маҳсулотларни юлиб кетаётганида қўлга тушди.

Қонун олдида ҳар қандай мартабадаги раҳбар ҳам, оддий фуқаро ҳам тенгдир. Бунга амалда эришиш учун аҳолининг барча қатламлари, айниқса ёшлар ўртасида ҳуқуқий билим, ҳуқуқий онгни, маданиятни ўстиришга алоҳида эътибор қаратиш лозим. Бошқарма ходимлари бу масалага алоҳида эътибор бериб, аниқ тадбирларни ишга солмоқдалар. Бахтга қарши оз бўлса-да ҳаётда шундай кишилар борки, улар мансабларини суиистеъмол қилиб шахсий бойлик орттириш пайида бўладилар. Оддий одамларни менсимай, сарсон қилаётганидан виждонлари қийналмайди. Олмалиқ шаҳридаги «Тадбиркорбанк» бошқарувчиси Камолиддин Исмоилов ана шундай ноинсофлардан бўлиб чиқди. У қонуний иш ҳақларини олишга келган кишиларни «пул йўқ» дея сарсон қиларди. Тоқати тоқ бўлган Оҳангарон туманидаги «Инсоф» деҳқон фермер хўжалиги раҳбари Турсунқул Шарипов охир оқибат бошқарувчининг «шартига» рози бўлишдан бошқа иложи қолмади. К.Исмоилов фермердан 150 минг сўм пора олаётганида тўрга илинди.

Қонунни ҳимоя қилишга даъват этилган, эл-юрт ишонган кишилар виждонни ютиб нафс йўлига кириши даҳшат. Чирчиқ шаҳар божхона катта нозири Фатхулла Исоқов Қибрай туманидаги Абай кўчасида яшовчи Эргаш Акромовдан республикамиз ҳудудидан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини олиб чиқиш учун декларация тўлдириб бериш эвазига пора олаётганида қўлга олинди.

- «Бозор иқтисодиёти шароитида арзон, сифатли халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришга эҳтиёж янада ортди,- дейди Тошкент вилояти Ички ишлар Бош бошқармаси коррупция, рекет (товламачилик) ва терроризмга қарши кураш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, милиция полковниги Ғайрат Қодиров.- Эндиликда шахсларнинг эркин меҳнат фаолияти билан шуғулланишлари учун барча шарт-шароит яратилди, мулкдорлар синфининг истиқболли вакиллари кўпайиб бормоқда. Ана шундай омилкор кишиларни, барча фуқароларимизни муҳофаза этиш, тинч- осойишта ҳаётларини таъминлаш бош вазифаларимиздан биридир. Ўтказилган тезкор тадбирлар, саъй-ҳаракатлар натижасида 1998 йилнинг 11 ойида 376 та жиноят очиб ташланди. 495 нафар айбдор шахс жавобгарликка тортилди, шундан 254 нафари тергов жараёнидаёқ ҳибсга олинди. Пораҳўр, товламачи, фирибгарларга қарши муросасиз курашилмоқда.

Юқорида қайд этилган муддат ичида содир этилган жиноятлар оқибатида давлатга 89 миллион 215 минг сўм моддий зарар етказилган. Айбдорлардан 76 миллион 251 минг 900 сўм ундириб олинди. Яъни етказилган зарарнинг 85,5 фоизи қопланди.

Бошқарма ходимлари Республика Вазирлар Маҳкамасининг бозорларда сифатсиз озиқ-овқат товарлари сотилишини бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисидаги қарори юзасидан ҳам ибратли ишларни амалга оширмоқдалар. Хусусан, Молия вазирлиги назорат-тафтиш бошқармаси вакиллари, Давлат солиқ қўмитаси ҳамда Давлат стандарти хизмати ходимлари билан ҳамкорликда фаолият юритилаётганлиги кутилган самарани бераяпти. Яқинда вакиллар иштирокида Янгийўл шаҳридаги вино ҳамда биохимия заводлари, Ғазалкентдаги «Конвин» қўшма корхонасида ишлаб чиқарилаётган алкоголли маҳсулотларнинг таркиби, фойдаланилган хом-ашёлар миқдори ва сифати текширувдан ўтказилди. Натижада жиддий камчиликлар, қўпол хатолар аниқланиб, мутасаддиларга тегишли чоралар кўрилди. Шунингдек деҳқон бозорлари ҳудудида жойлашган 50 та савдо шаҳобчаси, 38 та махсус савдо залига эга бўлмаган, 16 та акциз маркасисиз савдо қилаётган дўконлар ҳамда 281 нафар якка тартибда фаолият кўрсатаётган жисмоний шахсларга спиртли ичимлик сотиш ҳуқуқини берувчи рухсатномалари (лицензиялар) бекор қилинди.

Четдан акциз маркаси бўлмаган спиртли ва тамаки маҳсулотларининг юртимизга кириб келишининг олдини олиш мақсадида ҳам қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Натижада катта миқдордаги истеъмол моллари далилий ашё сифатида олиниб, тўпланган ҳужжатлар тегишли идораларга юборилди.

Вилоят ҳудудидаги озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилувчи дўконлар, расталар ва бошқа улгуржи савдо шаҳобчаларида 800 га яқин текширув ўтказилди. 1036 та қонунбузарлик ҳолати аниқланди.

Бир нарса кишини ажаблантиради, баъзи кишилар қонунни бузиш жиноят эканлигини била туриб, қалтис ишга қўл урадилар. Бошлари деворга теккандан сўнггина «аттанг» деб қолишади. Тошкент туманида тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланаётган Зокиржон Исҳоқов катта миқдордаги тамаки маҳсулотлари билан ноқонуний равишда савдо қилаётганида ушланди. Чирчиқдаги «Электрокимёсаноат» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли озиқ-овқат дўкони мудири С.Маннонова сотувчи Ф.Заринова билан тил бириктириб 232 минг 648 сўмлик «Шампан» виносини эски намунадаги акциз маркалари орқали савдога чиқарганлиги аниқланди. Қибрай туманидаги «Аъзам ота» хусусий фирмасига қарашли ошхона директори М.Каримовнинг қинғир иши ўзига қимматга тушди.

- Ҳурматли Президентимиз халқ депутатлари Тошкент вилояти Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқида турли соҳадаги камчиликларни рўйи-рост кўрсатиб ўтдилар. Хусусан, маҳсулотларни республикадан ташқарига олиб чиқиб кетиш, банк, савдо ишларидаги турли ҳиёнатлар, олибсотарлик ва бошқа иллатлар халқнинг адолатли эътирозига сабаб бўлаётир,- дея сўзида давом этди милиция полковниги Ғайрат Қодиров.- Бу зиммамиздаги масъулиятни янада оширди. Ходимларга нисбатан талабчанликни кучайтирдик. Сафларимизнинг софлиги ва жипслиги учун қатъий курашилмоқда. Билим, маҳоратни ошириш, тажрибаларни оммалаштириш давр талаби. Шу мақсадда моддий техника базаси мустаҳкамланаяпти. Замонавий компьютерлар, видео техника ва алоқа воситалари билан етарли таъминландик. Ходимларнинг маънавий жиҳатдан баркамоллигини таъминлаш, улар қалбидаги муқаддас туйғуларни жўш урдириш мақсадида ёзувчилар, сиёсий шарҳловчилар, санъаткорлар ижтимоий- сиёсий дарсларга таклиф этилмоқда. Булар ўз самарасини бермоқда. Хизмат бурчига содиқ, жасур ва фидойи ходимларимиздан Шуҳрат Тўхтаев, Фарҳод Қўчқоров, Қаҳрамон Иброҳимов, Дилором Ғазибоева, Нодир Абдуллажонов, Нодир Иброҳимовлар олқишга сазовор бўлишди. Ана шундай ҳамкасбларимизга суянган ҳолда қонунбузарларга қарши муросасиз кураш олиб бораверамиз.

Муродулла ҒАФУРОВ,
«Ишонч» махсус мухбири.

ХАЙРЛИ ИШ

Юртбошимизнинг савоб ишни ҳар ким қилиши керак, ҳар куни қилишимиз керак, деган сўзлари республикамиз аҳолиси учун ўзига хос шиор бўлиб қолди. Яна қайси бир мамлакатда инсонлар бошқалар ғам-ташвишларига шунчалик ҳамдард ва сезгир? Азалдан Шарқ халқи ўзининг меҳмондўстлиги, ёши улуғларга ҳурмат-эҳтироми, етим-есирларга шафқатлилиги билан ном чиқарган. Президентимиз томонидан 1999 йил - Аёллар йили деб эълон қилингани ҳам бежиз эмас.

Қутлуғ Рамазон ойининг муътабар кунлари ҳар бир инсон бўлиб ўтган низоларни унутишга, кечиришга, кўп болали ва муҳтож оилалар, етим-есирларга шафқат қўлини чўзишга интилади. Ана шундай хайрли ишлардан пойтахтимизнинг «Тошдавйўловчитранс» уюшмасининг 2519-автоколоннаси ҳайдовчилари ҳам четда қолишмади. Улар шаҳар ногирон болаларнинг соғлиғини тиклаш ва ёрдам кўрсатиш клуби билан ҳамкорликда Мирзо Улуғбек туманидаги 50 нафар бемор болалар уйларида байрам ташкил қилиб, унга Қорбобони таклиф қилдилар.

Бу хайрли ишнинг ташаббускорлари - автожамланма ҳайдовчилари ва кондукторлари Ф.Юнусов, К.Зоҳидов, Ш.Толбобоев, О.Акрамова ва бошқалар бўлди. Автожамланма отрядининг бошлиғи А.Алимов эса Қорбобони бемор болалар ҳузурига юборди. У шаҳар ногирон болаларнинг соғлиғини тиклаш ва ёрдам кўрсатиш клуби вакиллари билан бирга уларни табриклади ва жамоа пулига сотиб олинган янги йил совғаларини топширди.

МЕҲР-ОҚИБАТ бекати

Шаҳар божхона назорати бошқармаси, Кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга кўмаклашиш маркази, «СПВ», «САНА-ВИТА» хусусий фирмалари ва бошқа ҳомийлар ҳам бу хайрли ишдан четда қолмади.

«Берганга худо беради», - дейди халқимиз. Биз қанчалик муҳтожларга ёрдам берсак, хайр-саховатли бўлсак, етим-есир ва бева-бечораларни хушнуд этсак, шунча кўп марҳамат кўрамиз, юртимизда тўкин-сочинлик, осойишталик бўлади.

Ҳ.ИМОНГУЛОВА.

Кўнгил-кўнгилдан сув ичар

ҲАЁТНИНГ СЎҚМОҚЛАРИ КЎП

Ҳаётда нималар бўлмайди дейсиз. Эҳтимол ўтган йили Наврўз байрамини қишлоқда кутиб олмаганимда ҳозир қўлимга қалам олмаган бўлармидим. Келинг ҳаммасини бир бошидан ҳикоя қилиб бера қолай. Салима опани қишлоқда ҳамма яхши танийди. Ота-онасидан ёшлигидан етим қолганиданми, меҳр-оқибатнинг кучлилигиданми қишлоқ аҳли унинг кўнглига қарар, моддий, ҳам маънавий ёрдамини аямасди. Салима опа турмуш қургач, йўлда машинада ҳалокатга учраб, бир умрга ногирон бўлиб қолдилар. Дарднинг устига турмуш ўртоғидан ажраб икки фарзанди билан қолган опани ҳаёт ўз қийинчиликлари билан синаётгандек эди, гўё. Болаларига ота тарбияси етишмади шекилли, ноқобил фарзандлар бўлишди, онанинг аҳволидан хабар олмай қўйишди. Яхшиям меҳр- оқибатли, мурувватли одамлар бор. Байрамларда, туғилган кун, тўй, маъракаларда йўқлаб туришади. Салима опанинг қўлтиқтаёқ тутиб «Самарқанд» деҳқон фермер хўжаликлари уюшмаси раиси Рустам акадан Наврўз совға-саломларини қабул қилаётгандаги ҳолати бир ҳикоятни ёдимга солди.

Одамлар бир доно кексадан сўрашибди:- Етти хазинага тенг бойлигингиз бўлса, нима қилардингиз? Доно дебди:- Ҳаммасини одамларга, яхшилик ва саломатлик учун сарф этардим. Одамлар яна сўрашибди:- Борди-ю, шунча бойликка нарса сотиб олмоқчи бўлсангиз, нима сотиб олардингиз? - Агар иложи бўлганда эди, умр сотиб олардим-да, уни эл-юрт хизматига бағишлардим, дебди донишманд.

Ҳа, инсон кўнгли озгина меҳр ва бир оғиз ширин сўзга муҳтож. Ширин сўз ва мурувват Салима опа кўнглини тоғ қадар кўтариб, дилдаги армонларини парча-парча қилган бўлса не ажаб. Инсон қадрини эса ҳалол меҳнат қилиб ризқ топаётган ва элу юртга хизмат қилаётган инсонлар билишади.

Хайрулла АБДУЛЛАЕВ.

Умр сабоқлари

ҚЎШЧИНОР

Мингчинор қишлоғига йўлим тушди. Хизмат юзасидан қидирган одамни тополмадим. Тезда даладан қайтишини айтишди. Шунда кутубхона биноси эътиборимни тортди. Тартиб билан терилган маърифат дурдоналарини кўздан ўтказа бошладим. Чинор шоҳига илинган радиокарнайдан ёқимли қўшиқ баралла янграмоқда.

Бир олманинг икки юзи,
бири сенсан, бири мен,
Бир парданинг икки саси,
бири сенсан, бири мен.

- Шу йигитниям армони бормикин, дейман. Куйлаш баҳонасида юрагидаги бутун дардини чиқариб олади.- Негадир кутубхончи хўрсиниб олди-да, давом этди:

- Қўшиқ-ку яхши-я, уни севмаган одам одамми!

Аёлга жавоб қайтаришга улгурмасимдан ташқаридан оёқ товуши эшитилиб, эшик олдида мен излаган киши кўринди.

Кун оғиб қуёш дарё этагига ёнбошлай бошлади. Режалаштирилган ишларим якунланаяпти ҳамки, аёлнинг мунгли гаплари, маюс кўзи олдимдан кетмади. Ҳамроҳимга шу ҳақда гап қотдим.

- Қаердан билдингиз буни? - шеригим тирсагига суянди. Мен кутубхонага кирган вақтимдаги кечмишни сўзладим.

- Сезибсиз. - Суҳбатдошим бош силкиди. - Ақлли, эс-ҳушли аёл. Эри енгилроқ йигит. Ҳалима ўнинчи синфни битирганида орқасидан соядек югурганди. Қаранг, уч фарзандлик бўлганида ёқмай қопти.

Ўшанда ён қўшним Мамасодиқ ҳикоя қилиб берган воқеа шундоқ тилимнинг учига келди-ю, очиғи, гапни чўзишга ийманди...

... Оиламизда ўндан ортиқ бола дунёга келган бўлса-да, уч ўғил тирик қолган эканмиз, бошқаларини қаттол қизамиқ, чечак каби касалликлар мурғаклигидаёқ бошига етган экан, - деганди бир сафар хўрсиниб қўшним. - Хизмат тақозоси билан мен шаҳарда қолиб кетдим. Ака ва укам эрта-ю, кеч чол-кампирнинг олдида. Гоҳида, ота-онам меҳрибончиликларига яраша жавоб қайтара олмаётганимга ўкиниб кетаман. Ахир, улар арзимас пенсия пулларини тежаб-тергаб мени ўқитишди, боқиб вояга етказишди. Шунинг учун иложи борича кўнгилларини олишга интиламан.

Онамнинг кейинги вақтлардаги энг катта истаклари, ўзларидан анча олисда, киндик қони тўкилган Сунбула қишлоғида истиқомат қилувчи якка-ю ёлғиз сингиллари билан кўпроқ бирга бўлиш. Шуни ҳисобга олдим-да, ўтган ёз баланд тоғлар қуршовидаги баҳаво санаторийга иккита йўлланма олдим. Дадамнинг қон босимлари баланд, тоғ ҳавоси соғлиқларига тўғри келмайди. Уйдагилар қараб туришар; опа-сингил бир яйрашсин, деб режалаштирдим ва шундай қилдим ҳам.

Опа-сингилни санаторийга жойлаштириб қайтишим олдидан онам пилдираб ортимдан чиқдилар, холамга эшиттирмасдан шивирладилар:

- Бугуноқ дадангни ёнига бориб, аҳволлари қандайлигини билгин, иложини топсанг, телефонда менга айтиб қўй.

Орадан уч кунгина вақт ўтди. Кампирлар кекса, балки бирон зарурат чиқар, деб танишларимга уй телефонимни ташлаб қайтгандим. Ногоҳ, кечга яқин санаторийдан қўнғироқ қилишди. Эрталаб етиб боришим керак эмиш. Борсам онамнинг ранглари синиққан, кроватда ўраниб ётибдилар.

- Бу еринг тўғри келмади, болам. Боқувга қўйилган жониворга ўхшатиб эртаю-кеч нуқул овқат едиришаркан, кўнмасанг ҳам ухлатишаркан. У ёғи дадангнинг кўнгиллари оғригандек бўлганди, дам олишинг ёқмади менга.

Қарасам кўнмайдиганлар. Ёлғиз қолишга холам ҳам унамадилар. Ҳар икки кампирни ўз қишлоқларига кузатиб қўйдим.

Онам бетоб бўлганлари учун эртасига хавотирланиб тағин кўргани бордим. Онагинам ҳар қачонгидек ҳовлини тўлдириб юрган эканлар. Атрофларида жиянчаларим тўс-тўполон кўтариб юришибди. Қозонда падари бузруквор учун тайёрланаётган шўрва биқирлаяпти.

- Онанг чатоқ иш қилди-да, борган жойида уч-тўрт кун дам олиши керак эди, - дадам афсусланиб бош чайқадилар. - Келгач нега шошилдинг, мени мушук ермиди деб роса уришдим.

Орадан анча фурсат ўтган бугунги кунда ўйлаб қоламан. Эҳтимол, онам ҳақдирлар, эҳтимол дадам. Отам тўқсондан онам эса саксондан анчагина ошиб ҳаёт кечирганликларининг боиси ҳам аслида бирбировларига нисбатан туганмас меҳр-оқибатлари шарофатидан бўлса не ажаб.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ.

Яшил дўстларимизни асрайлик

ОНА-ТАБИАТ НАЖОТ СЎРАЙДИ

Табиатни муҳофаза қилиш тизимида «антропогенез» деган термин тез-тез ишлатилади. Унинг маъноси шуки, инсон фаолияти таъсири остида табиий ҳудудлар ва ҳодисалар ўзгартирилади, у бошқача шаклни олади. Масалан, ер ости бойликларини қазиш, ўрмонларни кесиш, дарёларни тўсиш, иншоотлар, ишлаб чиқариш корхоналари қуриш орқали инсон маълум даражада табиат «тинчлиги»ни бузади. Масалан, табиий равишда вужудга келган Орол денгизи инсон таъсири туфайли қурий бошлади.

Кейинги йилларда оқар сувларимизнинг ифлосланиши, тупроқларнинг нураши, атмосфера ҳавосининг турли чиқиндилар билан ифлосланиши, ўсимлик ва ҳайвон турларининг камайиб кетиши - буларнинг барчаси инсон фаолияти таъсири натижасида рўй бераётган ҳодисалардир.

Бундай кўнгилсиз ҳолатларнинг олдини олиш учун аввало ўзимизни ўраб турган муҳитга, она табиатга меҳр ҳамда мурувват кўрсатишимиз, ундан фойдаланиш асносида муҳофазасини ҳам таъминлаб қўйишимиз зарур.

Республикамиз мустақилликка эришгандан кейин табиат муҳофазаси халқаро мезонлар асосида ташкил этила бошланди. Бир қатор қонунлар ва меъёрий ҳужжатлар қабул қилинди. Уларга тўла амал қилинсагина нафас олаётган ҳавомиз мусаффо, сувимиз тоза, табиатимиз ажиб латофат кашф этиши мумкин. Аммо атроф - муҳит, она табиат муҳофазасида бунга тўлиқ эриша ололмаётганимизни тан олиш керак. Республикамиздаги 20 га яқин туманда экология бир қадар ташвишли, тоза ичимлик суви етишмайди.

Тўғри, барча водопровод сувларига хлор ва бошқа воситалар ёрдамида ишлов берилади, зарарсизлантирилади. Аммо дарё, ариқ сувларининг ифлослик даражаси юқори бўлганлиги сабабли тозалаш воситалари ҳам белгиланган нормада ёрдам бера олмаяпти. Шунинг учун бошланғич манбаларда тоза бўлган сувларимизнинг ифлосланишига йўл қўймаслик, уларни фақат механик, кимёвий усулда тозалабгина қолмай, балки биологик усуллардан ҳам кенг фойдаланиш зарур, деб ўйлаймиз.

Бизнингча, бу борадаги илмий-тадқиқот ишларини янада кучайтириш экологик жиҳатдан тоза сув таъминотини яхшилаган бўлар эди. Саноат корхоналарида оқова сувларни чиқармаслик тадбирларини кўриш, тозалаш технологиясини янгилаш, сувни ифлослантирувчиларга нисбатан жазо чораларини кучайтириш муҳим аҳамият касб этиши шубҳасиз. Афсуски, корхоналардаги мавжуд кўпчилик сув тозалаш қурилмалари анча эскирган, ҳатто бундай қурилмаси бўлмаган корхоналар ҳам топилади.

Маълумки, инсон ҳаётини ўсимликларсиз тасаввур этиб бўлмайди. У саноат учун хом ашё, бутун жонзот учун озиқ-овқат ва кислород манбаи. Маълумотларга қараганда, бир туп дарахт тўрт кишига етарли кислород ишлаб чиқарар экан. Яшил дўстларимиз қадрига етиш, ўрмончиликни кенгайтириш, ноёб ўсимлик турларини кўпайтириш, ландшафтларни сақлаш ҳаётий эҳтиёжларимизни қондиришда муҳим манба бўлиб хизмат қилади.

Шаҳар ва қишлоқларимизни боғ-роғларга буркаш, ўсимликлар турларини сақлаб қолиш ва кўпайтириш ишларида Ўзбекистон ФА Ботаника институти, «Мева-шарбат» боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш корпорацияси олимлари, ўрмончилик, табиатни муҳофаза қилиш қўмиталари тизимидаги хўжаликлар, қўриқхоналар алоҳида ўрин тутади.

Дарвоқе, Ботаника институти олимлари республикамизнинг флорасига бағишланган биринчи «Қизил китоб»ни яратдилар ва нашрга тайёрладилар. Бу нашрга муҳофазага муҳтож 301 та ўсимлик тури киритилган.

Ўсимлик ва ҳайвонлар турларини муҳофаза қилиш ва уларни кўпайтириш, табиий мувозанатни сақлаб қолишда қўриқхоналаримиз фаолияти алоҳида аҳамиятга эга.

Ҳозирги вақтда республикамиз ҳудудида тўққизта давлат қўриқхонаси фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг умумий майдони 202,3 минг гектарни ташкил этади. Булардан ташқари 1 млн. 800 минг гектар майдонни эгаллаган иккита миллий боғ, тўққизта давлат заказниклари мавжуд.

1992 йил Рио-де Жанейрода бўлиб ўтган конференцияда олимлар табиат барқарор ривожланиши учун ҳар қайси мамлакатнинг 10 фоиз ҳудуди алоҳида муҳофаза этиладиган майдонни ташкил этиши кераклиги таъкидланган эди. Республикамизда бу рақам 4,6 фоиздан ошмайди. Муҳофаза этиладиган ҳудуднинг ярмидан кўпи (53 фоизи) чўл, 39 фоизи тоғ зоналари, 6 фоизи қирғоқлар, 1 фоизи эса тўқайзорлардан иборат. Демак, бу ҳақда жиддий ўйлаб кўриш вақти келди.

Юқорида биз инсон ҳаётини ўсимликларсиз тасаввур этиб бўлмайди, дедик. Ҳақиқатдан ҳам шундай. Аммо биз ана шундай беназир ҳаёт неъматнинг қадрига ҳар доим ҳам етаётирмиз, деб бўлмайди, жумладан, республикамизда ўсимликларнинг 4500 га яқин тури ўсади. Кейинги йилларда бемақсад фойдаланишимиз сабабли уларнинг турлари кескин камайиб кетди. Ҳозир республика флорасининг қарийб 10 фоизи камёб ёхуд йўқолиб кетиш хавфи остида турибди. Бундай ҳол рўй беришига асосий сабабчи яна ўзимиз. Ёввойи ҳолда ўсиб турган ўсимлик хом ашёсини тобора кўпроқ ва оммавий равишда йиғиб кетилиши натижасида лола, саллагул, пион, анзур пиёзи тобора камайиб боряпти.

Табиатни онага қиёслаймиз, чунки у она каби мушфиқ ва мунис. Барчамиз унга интиламиз, чунки унинг бағрида вояга етиб, камол топамиз. Шундай экан, биз унинг гуллаб-яшнаши, ошуфта қиёфа кашф этиши учун меҳр-оқибат кўрсатишимиз зарур. Шундагина виждоний бурчимизни бажарган ва келгуси авлод учун ҳар томонлама латиф ва мукаммал табиатни қолдиришга ўз ҳиссамизни қўшган бўламиз.

Содиқ МЎМИНОВ.

МУРАББИЙЛАР ЭЪЗОЗДА

Мамлакатимиз мустақилликка эришгач, Ўзбекистоннинг ўзига хос ва мос йўли танланди. Кам таъминланган, ёрдамга муҳтож аҳоли қатламли кучли ижтимоий ҳимояга олинди. Шу боис касаба уюшмалари ўз ҳаракат дастурларини ишлаб чиқишда бу масалага катта эътибор беришмоқда. Халқ таълими ходимларига ғамхўрлик кўрсатиш доимо тармоқ ходимларининг диққат марказидадир. Негаки, ўқитувчи ва мураббийларга етарли шарт-шароитларни яратмай туриб келажагимиз бунёдкорлари - ёшларга таълим-тарбия беришни юқори поғонага кўтариб бўлмайди.

Ангор тумани халқ таълими ходимлари касаба уюшмалари қўмитаси бу борадаги хайрли ишларни сезиларли даражада жонлантириб юборди. 29 йилдан бери шу соҳада фаолият кўрсатиб келаётган қўмита раиси Пайғам Файзуллаев бир қатор саховатли ташаббуслар билан чиқди. Хусусан, ҳар йили соғликларини тиклаш учун республикамизнинг «Чортоқ», «Турон», «Чинобод», «Ситораи Моҳи Хосса», «Сурхон» ҳамда «Жайронхона» каби соғломлаштириш масканларига 50-60 нафар устозларга йўлланма берилар эди. Эндиликда кам таъминланган ўқитувчи оилаларига 1100-2200 сўмдан моддий ёрдам беришадиган бўлишди. Бундан ташқари, ҳар йили 15-20 нафар мураббийларга қўшимча равишда «Хонжиза» дам олиш уйида ҳордиқ чиқаришлари имконияти яратилди. Шунингдек, янги ўқув йилида уюшма ҳисобидан 4-5-синф ўқувчиларига 40 минг сўмлик ўқув қўлланмалари бепул тарқатилди.

Рустам ДАВЛАТОВ,
Сурхондарё вилояти.

ҲАДИСЛАР

Нафақа ва садақа беришда аввал ўзингдан бошла. Агар бирор нарса ортса, аёлингга бер. Яна бирор нарса ортиб қолса, қариндошларингга бер. Улардан ҳам ортса бошқаларга бер.

***

Қалбинг мулойим, ҳожатинг раво бўлишини хоҳлайсанми? Хоҳласанг, етимларга меҳрибон бўл, уларнинг бошини сила, ўз таомингдан уларга едир. Шунда дилинг юмшаб, ҳожатинг раво бўлур.

***

Ҳаром нарсалардан сақланинг - одамлар ичида ибратлироғи бўласиз. Оллоҳнинг тақсим қилган ризқига рози бўлинг - одамларнинг бойроғи бўласиз. Қўшнингизга яхшилик қилинг - тинч бўласиз. Ўзингиз севган нарсани одамларга ҳам раво кўринг - саломат юрасиз.

***

Тангридан қўрқинглар ва фарзандларингизга бир хил меҳрда бўлинглар. (Уларга кийим ва таомларни баробар тақсимланглар) Арoқдан сақланинглар, чунки у барча ёмонликларнинг калитидир.

***

Одамларга яхшилик қилиш ва қариндошлар билан яқин алоқада бўлиб ҳол-аҳвол сўраб туриш - бу савоби тез тегадиган хайрли ишлардандир. Зулм ва қариндошлардан узилиб кетишлик жазоси тез билинадиган ёмон ишлардандир.

***

Одамларга таом едиринг ва ширин сўз бўлинглар.

***

Касбнинг энг яхшиси кишининг ўз қўли билан бажарадиган иши ва ҳалол савдодир.

***

Садақа қилишни узоққа чўзманг, жонингиз халқумингизга келганда молимнинг бунчаси фалончига, унчаси пистончига, деганингиз билан фойдаси йўқдир, чунки у пайтда сиз айтмасангиз ҳам молингиз фалончиларники бўлур.

***

Садақанинг афзали етарли бойлиги бўла туриб қилинадиганидир. Пастдаги олувчи қўлдан юқоридаги берувчи қўл яхшидир. Хайру садақани ўз оилангиздан бошланг.

***

Садақанинг афзали чанқоқ одамларга сув улашмоқликдир.

Фазилат

ҚЎЛИ ОЧИҚ ФЕРМЕР

- Сира эсимдан чиқмайди - болалигимизда қишлоғимизда битта туя бор эди. У ҳам бўлса раисники. Нима учундир шу туяни ҳар куни эринмасдан томоша қилиб завқланиб юрардим,- дея ҳикоя қилади Жомурод Алламуродов. - Туяга қизиқишимнинг сабаби, унинг қимрони шифобахш, ўзи эса камёб жониворлардан. Шукрлар бўлсинки, бугун биргина бизнинг фермамизда 35 бош туя, 50 бош от, 300 бош қорамол ва қўй-қўзилар парвариш қилиняпти. Бу, албатта истиқлол шарофатидан, республикамиз раҳбариятининг фермерларга кўрсатаётган меҳрибонлигидандир.

Косон туманининг «Оқсала» қишлоғилик Жомурод Алламуродовнинг ташаббуси билан бўрдоқичиликка ихтисослаштирилган «Шомурод ота» хусусий фермер хўжалиги ташкил этилганига бир неча йил бўлди. Аниқ режалар асосида иш юритилаётганлиги боис тез орада ютуқлар кўзга ташлана бошлади.

Биргина жорий йилдаги далилларга мурожаат этайлик. Оила йилида 140 тонна гўшт етиштирилди. **Фермер хўжалигининг саховати туфайли Қашқадарё вилоятидаги 15 та шифохона, 36 та боғча болалар боғчаси шифобахш сут билан таъминланмоқда.**

«Гувалак» жамоа - ширкат хўжалигидаги мактабларнинг аълочи ўқувчиларига хстипендиялар жорий этилди. Ҳар байрамда кам таъминланган 100 нафар оилага гўшт бериш анъанага айланган. Мактабларни таъмирлаш учун 100 минг сўм, кўзи ожизлар жамиятига гўшт маҳсулотлари, шунингдек, кам таъминланган оилалар фарзандларининг дарсликлар ва ўқув қуроллари олишлари учун 100 минг сўм пул ажратилди.

Фермер хўжалигида меҳнат қилаётган 60 дан зиёд ишчилар бепул иссиқ овқат, иш кийими, гўшт ва сабзавот маҳсулотлари билан мунтазам таъминланаяпти.

Ферма мудири Бекмурод Равшанов, тажрибали чўпонлар Зокир Норбоев, Обиджон Набиев, механизаторлар Орол Йўлдошев, Бекмурод Ражабовлар кўп йиллик меҳнат тажрибасига эга бўлганликлари ишда асқотяпти.

- Мақтанишга йўйманг, ишларимиздан кўнглимиз тўқ. Бир неча йилга етадиган ем-хашак жамғариб қўйганмиз. Моллар аниқ рацион асосида парвариш қилиняпти. Даромаддан фақат ўзимиз манфаатдор бўлсак, ўзбекчиликка тўғри келмайди. Қўли очиқлик қилиб кўпчилик кўнглини олсак, моддий жиҳатдан ночорроқ кишиларга мадад берсак ишончимиз комилки, омадимиз янада юришади,- дейди Жомурод Алламуродов.

- **Аёллар йили муносабати билан туман марказий шифохонасига 4 та телевизор, туман туғруқхонасига эса чойшаблар ҳадя қилинди.**

Савоб ишлар фермер хўжалигига барака келтиряпти.

Абдулла АЙИЗОВ,
«Ишонч»нинг
махсус мухбири.

ЖАСОРАТ

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси учувчилари самода йирик фожеанинг олдини олишгани ҳақида хабар берган эдик.

Бугун ушбу мавзуга қайтмоқчимиз. Зеро, яқиндагина мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов кўрсатган жасурлиги, мардлиги ва дадил ҳаракатлари учун Валерий Кулавский ва Евгений Вашуркинни мамлакатимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирлаш ҳақидаги фармонга имзо чекди.

Кема сардори ҳақида икки оғиз сўз: Валерий Кулавский 1959 йилда Нукусда авиаторлар оиласида туғилган. Ўрта мактабни тамомлагач, Актюбинск олий ҳаво билим юртида таҳсил олган. 1980 йилдан Ўзбекистон фуқаро авиациясида хизматни бошлаган. Шу давр мобайнида Як-40, Ан-24, Ил-86 ва Боинг-767,757 кемаларини бошқариш ҳуқуқига эга бўлди.

Биз воқеа қаҳрамони билан учрашиб суҳбат қурдик:

- Валерий, мукофот муборак бўлсин!

- Раҳмат. Бизнинг ўрнимизда ҳар бир ҳамкасбимиз ҳам худди шундай йўл тутишига аминман. Бунда миллий авиакомпания раҳбарияти ҳаво кемаларини моҳирона бошқаришда шахсан ўрнак бўлаётганини алоҳида эътироф этиб ўтиш жоиз.

Камтарона меҳнатимизни шундай юксак мукофотга лойиқ кўрган мамлакатимиз Президентига самимий миннатдорчилигимизни изҳор қилмоқчимиз.

- Аслида, ўшанда нима бўлган эди?

- Тошкент вақти билан эрталаб соат бешларда Самара осмонига кириб келдик,-ҳикоя қила бошлади Кулавский. - Ҳаво очиқ, тонг отиб борарди. 11100 метр баландликда учишни давом эттиришимиз лозимлиги ҳақида россиялик диспетчер бизга кўрсатма берди. Рўпарадан келаётган Голландия кемасини аниқ равшан кўриб турардик. Ҳамкасбларимиз билан самолёт чироқларини ёқиб саломлашдик ва ўтказиб юбордик. Ғарбда ишлаб чиқарилган кема учувчиларининг шундай одати бор.

Бир оздан сўнг кутилмаганда рўпарамизда яна чироқлар пайдо бўлди. Шу заҳоти TGAS асбоби бизга самолёт катта тезликда яқинлашаётганидан хабар берди. Чироқларни кўрганимизда ҳар икки кема тўқнашишига 40 сония қолган эди. Кемамизнинг замон талаби даражасида жиҳозлангани россиялик диспетчер хатосини тузатиш имконини берди.

Мен самолётни чапга 40 градусга бурдим. Орадан 10 сония ўтгач, TGASнинг овози тинди.

Диспетчер биз билан учрашиш нуқтасидан ўтиб кетиб бўлган Голландия кемасининг белгисини кўриб адашган ва гонконгликларга (улар 10600 метр баландликда келаётган эди) 11600 метрга кўтарилиш учун рухсат берган экан.

- Совет даври ва унинг ворислари кемаларида ҳам шундай асбоб борми?

- Йўқ, бундай компьютерлар авиакомпаниямиз мустақиллик йилларида ғарбдан харид қилган А-310 ва Боинг кемаларида бор. 1999 йилдан бошлаб АҚШ, Ҳиндистон ва Европа узра шундай асбоблари йўқ кемаларнинг учиши тақиқланди. Шунинг учун ҳам «O'zbekiston havo yo'llari» Деҳлига қатновларни ҳозирнинг ўзидаёқ А-310 кемаларида бажармоқда.

- Гонконг кемаси экипажи билан боғландингизми?

- Албатта, улар ҳам ўз кемаларидаги TGAS ишга тушганини, ерга қўнгач, таомилга кўра тегишли ҳужжатларни расмийлаштиришларини маълум қилишди.

Биз ҳам раҳбариятга бўлиб ўтган воқеа ҳақида маълум қилдик. Россияликлар шундан кейин муфассал текшириш олиб боришди. Диспетчернинг айби тўла исботланган.

- Кема саҳнидаги йўловчилар ўзларини қандай тутишди?

- Улар деярли ҳеч нарсани сезишмади ҳам. Чунки А-310 40 градусга бурилиши учун бир неча сония кифоя. Тунги қатнов бўлгани учун кўпчилик ухларди. Одатда самолёт силкина бошлаганда хавотирланадиган борт кузатувчиларимиз ҳам ҳатто хабар олгани киришмаганини айтиш кифоя бўлса керак. Фақат ерга қўнганимиздан кейингина улар бўлиб ўтган воқеалардан хабар топишди.

Дарҳақиқат, учувчиларимизнинг маҳорати, авиакомпаниямизнинг замонавий кемаларга эгалиги, хавфсизликни таъминлаш борасида олиб бораётган кенг кўламдаги ишлари натижасида юзлаб инсонларнинг ҳаёти сақлаб қолинди.

Авиация хавфсизлиги халқаро жамғармасининг махсус дипломига лойиқ топилган миллий авиакомпаниямизнинг йўловчиларга юксак савияда хизмат кўрсатиши чет эллик мижозлар кўпайишига сабаб бўлмоқда. Жумладан, декабрь ва январнинг дастлабки кунларида Бангкокка жадвалдаги мунтазам қатновлардан ташқари йигирмага яқин чартер қатнови бажарилгани фикримизнинг далили бўла олади.

«O'zbekiston havo yo'llari» МАК раҳбари Арслон Ғоипович Рўзметовдан ушбу воқеа ҳақида мулоҳазаларини сўраганимизда, учувчиларимиз жуда аниқ ва ишончли ҳаракат қилганини, умуман, Ўзбекистон учувчилари ўз ишига масъулият билан ёндашишлари туфайли ҳамкасблари ва барча мутахассислар орасида катта ҳурматга эга эканликларини таъкидладилар. Йўловчиларимизни эсон-омон манзилларига етказиш учун зарур барча ишлар амалга оширилаётганини эътироф этдилар.

Авиаторлар ибораси билан айтганда, парвозга кўтарилган кемалар билан ерга муваффақиятли қўнаётган кемалар сони доим бир-бирига мос келсин.

Мирзаҳаким ТЎХТАМИРЗАЕВ.

ФУТБОЛ ОЛАМИДАГИ ЯНГИ ШОВ-ШУВ

Сўнгги вақтларда жаҳон футболи ажабтовур воқеаларни бошдан кечираётир. Маълумки, ўтган йили Европанинг энг кучли клублари иштирокида суперлига ташкил этиш масаласи кўтарилган ва бу катта шов-шувлару баҳсларга сабаб бўлган эди. Энди эса Футбол уюшмалари халқаро федерацияси - ФИФА раҳбари Йозеф Блаттер жаҳон биринчиликларини ҳар икки йилда ўтказиш тўғрисидаги режани амалга ошириш ниятида эканлигини маълум қилгач, футбол олами яна бир қалқди.

Йозеф Блаттер яқинда Швейцария газеталаридан бирига берган интервьюсида ўзининг бу мақсадини илк бор ошкор этди. Кейинроқ эса у мазкур режани 2004 йили жорий этишга тайёр экани тўғрисида баёнот берди. ФИФА президентининг фикрича, жаҳон биринчилигини ҳозирги тартибда ўтказиш усули анча эскирган ва бунинг илдизларини 30-йиллардан излаш керак. У пайтларда икки қитъанинг футбол жамоалари бир-бири билан учрашиши учун анча вақт денгизу океанлар ошишига тўғри келар эди. Бугун эса аҳвол бутунлай бошқача.

Шу ўринда спортнинг энг оммавий тури бўлмиш футбол оламида бундай «инқилоб» ясаш ғояси қандай келиб чиқди, деган савол туғилиши табиий. Маълумки, сўнгги вақтларда жаҳон футболи юксалиш даврини бошдан кечирмоқда. Бу ҳолат, айниқса, Европа ва Африка қитъасида яққол кўзга ташланаётир. Нигерия, Камерун каби терма жамоаларнинг ўтган жаҳон биринчиликларида қўлга киритган муваффақиятлари бунга мисол бўла олади. Бугунги кунда жаҳон чемпионатларини ҳар икки йилда ўтказиш футболнинг ривожланиш жараёнини янада тезлатиши мумкин. Бунинг устига, бундай биринчиликлар унинг ташкилотчиларига, жумладан, ФИФАга катта миқдорда даромад келишини ҳам таъминлайди. Бу эса мазкур муассасанинг ўз ишини юқори савияда ташкил этишига, ўз навбатида, ФИФА нуфузини янада оширишга хизмат қилиши шубҳасиз.

Кўпчилик футбол мутахассисларининг фикрича, Й.Блаттер ўз ташаббусини амалга ошириш учун Осиё ва Африка футбол федерацияларининг қўллаб-қувватлашларига умид билдираяпти. Мазкур қитъа жамоалари учун ўз футболини дунё аҳлига кўз-кўз қилиш сув билан ҳаводек зарур. Бунинг устига, жаҳон биринчилиги ҳар икки йилда ўтказиладиган бўлса, ундан келиб тушадиган маблағ ҳам ўз-ўзидан ортади. Бу эса Осиё ва Африка футболининг тараққиётига анча кўмак бўлади.

Й.Блаттер ўз орзуларини рўёбга чиқаришда Европа футбол уюшмалари иттифоқи - УЕФА тутган ўринга лозим даражада эътибор қаратмаган кўринади. Таассуфки, айнан мана шу ташкилот ФИФА президенти ташаббусини маъқулламаяпти. Бу эса ўйланган режани амалга оширишга энг жиддий тўсиқ бўлиши турган гап. Ёдимизда: ФИФА президентлигига номзод кўрсатилган пайтда Й.Блаттернинг асосий рақиби УЕФА президенти Леннарт Юханссон эди. Дунёнинг ишларини қарангки, бугун Й.Блаттер илгари сурган ғояга қаршилик қилаётганларнинг бошида турган ҳам яна у. Л.Юханссон ФИФА президентининг ушбу таклифи ҳеч ким билан маслаҳатлашилмаганини танқид қилди. Унинг сўзларига қараганда, ушбу таклиф ФИФАнинг ижроия органларига расман тақдим этилмаган.

«Эски дунё»да ФИФА президентининг таклифини қўллаб-қувватловчилар ҳам анчагина. Жумладан, машҳур немис футболчиси Франц Бэккенбауэр ва Италия терма жамоаси бош мураббийси Дино Дзофф Й.Блаттернинг режасини маъқуллади. Бундан ташқари, бу режа қатор таниқли мутахассислар ва ўйинчиларнинг ҳам «кўнглига ўтиргани» маълум бўлди.

Сўнгги маълумотларга қараганда, ФИФА президенти УЕФАнинг тазйиқи остида ўз режасини 2004 йилдаёқ амалга ошириш фикрига маълум ўзгартишлар киритишга мажбур бўлди. Яъни у жаҳон биринчилигини ҳар икки йилда ўтказиш усулини камида 2008 йилгача жорий этмаслигини маълум қилди. Й.Блаттер ўз қарорини халқаро мусобақалар тақвимини янада синчиклаб қайта ишлаш учун вақт зарур бўлиши ҳамда ФИФАнинг ҳомийлар ва телетрансляторлар олдидаги мажбуриятини бажаришга мажбурлиги билан изоҳлади.

Шунга қарамай, у британиялик журналистлар билан суҳбатда ўз ғоясини қатъий ҳимоя қилиш учун барча имкониятларни ишга солишини айтди. ФИФА президенти жаҳон биринчиликларини ўтказиш тартибига ўзгартиш киритишнинг катта аҳамиятга эга эканини таъкидлаб, жумладан, шундай деди:

- Жаҳон биринчилигини тўрт қитъада ўтказиш учун 16 йил керак бўлади. Агар янги усулга ўтсак, бу муддат нақ икки баробарга қисқаради. Бу эса терма жамоаларнинг, биринчи навбатда, Осиё ва Африка қитъаси жамоаларининг ўйин савияси ошишига олиб келади. Биз тез ўзгараётган дунёда яшаяпмиз. Шунинг учун мусобақалар ўтказиш тартибини ҳам ҳаёт оқими, замонага мослаб боришимиз керак.

Жаҳон биринчилигини ҳар икки йилда ўтказиш режаси, таъкидлаганимиздек, мутахассислар ва футболчилар ўртасида турлича шарҳланмоқда. Бироқ футбол, аввало, мухлислар учунлигини унутмаслик зарур. Зеро, мухлиссиз футбол томошасиз тўй /ёки хўрандасиз ошхона/ сингаридир. Йирик мусобақаларнинг қанча кўп ва тез-тез ўтказилиб турилиши футбол ишқибозларига қай даражада маъқул келиши маълум - Жаҳон биринчилигининг ҳар икки йилда ўтказилиши мухлисларнинг айни дилидаги иш бўлади.

Анвар КАРИМОВ,
ЎзА шарҳловчиси.

ТЎРТЛИКЛАР

Уруғдан экин-у, ниҳолдан дарахт,
Бир куни ҳосили бўлар албат нақд.
Меҳнатсиз ва нопок яшалган ҳаёт,
Ким учун ва қачон келтирибди бахт?!

***

Ғиштга-ғишт қўйсанг гар юксалар девор,
Мустаҳкам бўлмаса меҳнатинг бекор.
Тарбия айласанг ўғил-у қизинг,
Сўнг афсус, надомат чекмайсан зинҳор.

***

Бойлигинг пеш қилиб жар солма ҳар ён,
Ҳаётда «ўзимман» дема ҳеч қачон.
Сен устун бўлмайсан, бўлмаган ҳеч ким,
Ўзни бос, манманлик баридин ёмон.

***

Дудсираб яшама, машъал бўлиб ён,
Ўзганинг ғамига шерик бўл ҳар он.
Халқингга, Ватанга наф келтиролсанг,
Шунда сен ўзингни ҳисобла инсон.

***

Тўқайзор ҳеч қачон ўрмон бўлмаган,
Ҳайқирган ариқлар уммон бўлмаган.
Тўғри бўл, саодат ҳалолликдадир,
Ким нопок бўлса гар, шодон бўлмаган.

Мирзаҳусан ЗУФАРОВ.

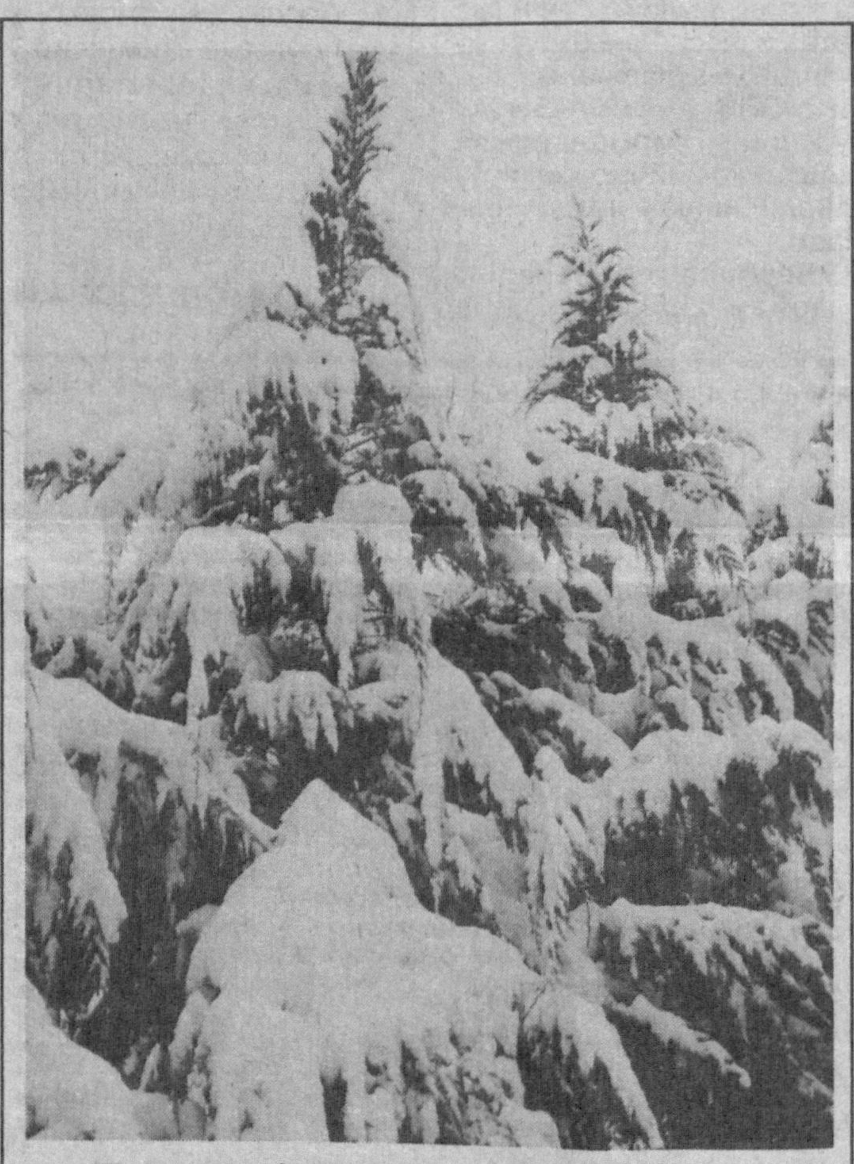

Парқуга бурканган табиат гўзал...

Ҳар тўғрида

48 ПАНЖАЛИ БОЛА

Сохаг номли жойда (Миср) қўл ва оёқлари қўшиб ҳисоблaнганда 48 панжали гўдак туғилган. Унинг қўлида ва оёғида 24 тадан панжаси бор.

Норасидани текширувдан ўтказган мутахассис жарроҳлар яна бир қизиқарли фактга дуч келишган, боланинг ҳар бир панжаси тўла ишлай олиш қобилиятига эга экан. Чақалоқнинг ота-онаси жарроҳлардан «ортиқча» панжаларни кесиб ташлашларини илтимос қилганлар. Бироқ, улар рад жавобини беришган. Сабаби ҳаёт уни янада чуқурроқ текширишни тақазо этади.

Аммо, шуни ҳам айтиш керакки, ажойиб болани кўришга келувчиларнинг сони ҳали-бери камаймайдиганга ўхшайди.

ДИНОЗАВРЛАР ТУХУМИ

Россиянинг Узоқ Шарқида олимлар биринчи марта динозаврларнинг тухумини топишди. Олимлар унинг ёши 70-90 миллион йилга тенг дейишмоқда.

Бу - дастлабки улкан ўлжа. Бунгача Россияда фақат тухумнинг синиқлари топилганди. Туташ уялар эса олдин Монголиядан, Америкадан, Хитойдан қазиб олинган эди.

Бу топилма фанда янгилик бўлди.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ тайёрлади.

Ҳурматли газетхонлар!

Шу йилнинг 9 январь куни соат 11.30 да Республика телевидениесининг 1-дастури орқали касаба фаоллари иштирокида «Касаба уюшма ташкилотларининг нодавлат сектордаги меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий, меҳнат муҳофазаси борасидаги фаолияти самарадорлигини ошириш»га бағишланган «Бевосита мулоқот» бўлиб ўтади. Сиз ўзингизни қизиқтирган барча саволларга 419246; 414780 рақамли телефонларга қўнғироқ қилиб жавоб олишингиз мумкин.

Аёзқалъа чиройи

Қўриқ Элликқалъа туманида аҳолини табиий газ билан таъминлашга жиддий эътибор берилаётир. Куни кеча «Бўстон» фермерлар уюшмасининг Аёзқалъа овулига табиий газ келди. Бу ердаги юздан кўпроқ хонадон «зангори олов»дан баҳраманд бўлди. Бугунга келиб тумандаги деярли барча аҳоли пунктлари тўла газлаштирилди. Жорий йилда янги газ қувурлари тортилиб, Бўстон шаҳри ва тўртта йирик овулнинг газ таъминоти янада яхшиланади.

А. ИСКАНДАРОВ.

Жаҳон чемпионлари

КАПАБЛАНКА

«Шахмат тарихида истеъдоди жиҳатидан буюк Капабланкага тенг шахматчи йўқ ва бўлмаган». Бу сўзларни Алёхин айтган. Кубалик шахматчининг тез парвози, шахмат майдонидаги мислсиз муваффақиятларининг сабабини бундан яхшироқ ифодалаб бўлармиди.

Машҳур кашфиётчи Томас Эдисон бир сафар «Буюк истеъдод бир фоиз, қолгани 99 фоиз тер тўкишдир»,- деган экан. Капабланкага нисбатан бундай гапни айтиб бўлмаса керак. Шахмат Олимпига кўтарилиш деярли барча чемпионлар учун муайян қийинчиликлар билан боғлиқ бўлган. Капабланка бу йўлни осон, айтарли қийналмай босиб ўтган.

Капабланканинг фавқулодда шахмат истеъдоди жуда эрта намоён бўлди. У тўрт ёшга тўлмасданоқ (Капабланка 1888 йилнинг 19 ноябрида Гаванада туғилган) ўйин қоидаларини ўрганиб олди. 11 ёшидаёқ Кубанинг энг кучли шахматчиларидан бири саналди. 13 ёшида у орол чемпиони Горцони матчда ютиб, дастлабки жиддий муваффақиятга эришди.

Капабланка 1906 йилда Колумб университетига кирди, уни ҳечам тугатолмади-ю, лекин шахмат етуклиги учун бўлган имтиҳондан аъло даражада ўтди. У 1908-1909 йиллар ичида Қўшма Штатлар шаҳарлари бўйлаб қилган саёҳати пайтида ўйнаган 130 партиядан атиги иккитасини ютқазиб, шунчасини дуранг билан якунлади.

Натижадан кўра ғалабалар услуби, энг мураккаб позициялар сирини бир зумда пайқаб етиши кишини ҳайратда қолдирарди.

Капабланканинг муваффақиятлари ўша даврнинг энг кучли шахматчиларидан бири - Маршалл билан матч ташкил этилишига сабаб бўлди. Йигирма икки ёшли Капабланка тажрибали рақибини «эзиб ташлади»: +8-1=14. Биринчи даражали шахмат юлдузи пайдо бўлганлиги ҳаммага равшан бўлиб қолди.

Капабланканинг ижод йўлини шартли суратда икки даврга бўлиш мумкин. Биринчиси, у ажиб тарзда биринчи совринни олган 1911 йилги Сан-Себастьян турниридан тортиб то жаҳон чемпиони унвонини олгунга қадар бўлган даврдир. Ташаббусга, сипоҳларнинг серҳаракат ўйинига, позицияларнинг баъзан маълум қалтисликлардан холи бўлмаган кескинлашувига интилиш унинг шу даврдаги ижодига хосдир.

У шахмат тожининг эгаси бўлишдек ўзининг шуҳратпарастлик режасини яширмайди. Гавана, Лондон, Париж, Берлин, Петербург, Москва унинг ажойиб ўйинлари билан танишиш имкониятига эга бўлган эди.

1914 йили Петербургдаги халқаро турнирда Капабланка илк бор Ласкер билан учрашди. Улар ўртасидаги партия биринчи ўрин учун курашда ҳал қилувчи ўйин бўлди. Капабланка уни бой берди. Шу пайтдан икки шахмат девининг кўп йиллик рақобати бошланди.

Капабланка ўша даврдаги ижодини тарозига солиб: «Шахматчи сифатида мен, чамаси, ўз кучимнинг чўққисига эришган эдим», деб ёзган эди. Ҳа, кубалик шахматчининг ўйинидаги заргарона техника, ёркин ва чуқур фикрлар, ажиб бехатолик кучли таассурот уйғотарди. У жаҳон чемпиони билан матч ўйнашга муносиб эканлигига ҳеч ким шубҳаланмас эди.

Бироқ, бошланиб кетган жаҳон уруши бу яккамаякка баҳсни узоқ вақтгача орқага суриб юборди. Фақат етти йилдан кейингина, 1921 йили Гаванада унинг Ласкер билан матчи ўтказилди. Рақиблар 24 партия ўйнашлари керак эди, лекин ўн тўртинчисидан сўнг ҳисоб — 4=10 лигида жаҳон чемпиони мағлубиятини тан олди. Шахмат тожи Капабланкага ўтди.

(Давоми бор)

МАРОҚЛИ МАШҚЛАР

Иккала масалада ҳам оқлар бошлаб икки юришда қора шоҳни мот қилади. Доналарни қўзғатмай фикран еча оласизми?

Мамажон МУҲИДДИНОВ.

Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитасининг жамоаси қўмитанинг йўриқчиси А.А.Юсуповга акаси **Жаҳонгир Юсуповнинг** вафоти муносабати билан таъзия изҳор қилади.

Бош муҳаррир:
Мирғиёс ҚАЮМОВ

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78
БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79.
Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ -56-85--66.
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-83-01, Наманганда - 6-22-10, Самарқандда - 35-64-24, Фарғонада - 24-58-43, Урганчда - 6-03-40, Қаршида- 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» (собиқ «Правда Востока») кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи; 133; 134
Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Босишга топшириш вақти – 21.00
Топширилди 22.00

Буюртма Г— 027. Нусхаси — 16.608.